

(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osastoa soveltamalla annetut säädökset)

NEUVOSTON YHTEINEN TOIMINTA 2005/574/YUTP,

hyväksytty 18 päivänä heinäkuuta 2005,

IAEA:n toimien tukemisesta ydinturvallisuuden ja todentamisen alalla sekä joukkotuhoseiden leviämisen vastaisen EU:n strategian täytäntöönpanossa

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 14 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 12 päivänä joulukuuta 2003 joukkotuhoseiden leviämisen vastaisen EU:n strategian, jonka III luvussa on lueteltu sekä EU:ssa että kolmansissa maissa toteutettavia toimenpiteitä joukkotuhoseiden leviämisen torjumiseksi.
- (2) EU panee aktiivisesti täytäntöön tätä strategiaa ja on toteuttamassa sen III luvussa lueteltuja toimenpiteitä, erityisesti antamalla varoja monenvälisten järjestöjen, kuten Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA), toteuttamien erityishankkeiden tukemiseen.
- (3) Neuvosto hyväksyi 17 päivänä marraskuuta 2003 yhteisen kannan 2003/805/YUTP joukkotuhoseiden ja maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen estämistä koskevien monenvälisten sopimusten saattamisesta maailmanlaajuisiksi ja niiden vahvistamisesta ⁽¹⁾.
- (4) Neuvosto hyväksyi 17 päivänä toukokuuta 2004 yhteisen toiminnan 2004/495/YUTP IAEA:n ydinturvallisuusohjelman mukaisten toimien tukemiseksi ja joukkotuhoseiden leviämisen vastaisen EU:n strategian panemiseksi täytäntöön ⁽²⁾.
- (5) EU:n osalta neuvosto antoi 22 päivänä joulukuuta 2003 direktiivin 2003/122/Euratom ⁽³⁾ korkea-aktiivisten radioaktiivista ainetta sisältävien umpilähteiden ja isännättömien lähteiden valvonnasta. Korkea-aktiivisten radioaktiivista ainetta sisältävien lähteiden valvonnan tehostaminen kaikissa kolmansissa maissa radioaktiivisten lähteiden turvaamista koskeneen G8-ryhmän lausuman ja toimintasuunnitelman mukaisesti on yhä tärkeä tavoite, johon pitää pyrkiä.

- (6) IAEA:n lisäpöytäkirjan ⁽⁴⁾ maailmanlaajuinen hyväksyminen edistää todentamisvalmiuksien ja IAEA:n ydinmateriaalivalvontajärjestelmän vahvistamista.
- (7) IAEA pyrkii samoihin johdanto-osan 5 ja 6 kappaleessa esitettyihin tavoitteisiin noudattamalla tarkistettuja radioaktiivisten lähteiden turvallisuutta ja varmuutta koskevia käytännesääntöjä, jotka IAEA:n hallintoneuvosto hyväksyi syyskuussa 2003, ja panemalla täytäntöön ydinturvallisuutta koskevan suunnitelmansa, joka rahoitetaan vapaaehtoisilla maksuilla ydinturvallisuusrahastoon. IAEA on myös mukana pyrittäessä vahvistamaan ydinaineiden turvajärjestelyjä koskevista toimita tehtyä yleissopimusta ja edistämään IAEA:n lisäpöytäkirjan tekemistä ja täytäntöönpanoa.
- (8) Komissio on hyväksynyt, että tämän EU:n tuen asianmukaisen täytäntöönpanon valvonta annetaan sen tehtäväksi,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN YHTEISEN TOIMINNAN:

1 artikla

1. Joukkotuhoseiden leviämisen vastaisen EU:n strategian joidenkin osien panemiseksi välittömästi ja tosiasiallisesti täytäntöön EU antaa tukensa IAEA:n toimille ydinturvallisuuden ja todentamisen alalla edistääkseen seuraavia tavoitteita:

- joukkotuhoseiden leviämisen kannalta arkojen materiaalien ja laitteiden suojelun sekä alan asiantuntemuksen lisääminen,
- ydinmateriaalien ja radioaktiivisten aineiden laittoman kaupan paljastamisen ja torjumisen parantaminen,
- IAEA:n ydinmateriaalivalvonnan vahvistamisen ja erityisesti lisäpöytäkirjan maailmanlaajuisen hyväksymisen puolesta toimiminen.

⁽¹⁾ EUVL L 302, 20.11.2003, s. 34.

⁽²⁾ EUVL L 182, 19.5.2004, s. 46.

⁽³⁾ EUVL L 346, 31.12.2003, s. 57.

⁽⁴⁾ Model Protocol Additional to the Agreement(s) between State(s) and the International Atomic Energy Agency for the Application of Safeguards, jotka IAEA:n johtokunta hyväksyi vuonna 1997 (INFCIRC/540 (Corr.)).

2. EU:n strategiaan sisältyviä toimenpiteitä vastaavat IAEA:n hankkeet ovat:

- avustaa valtioita ydinmateriaalien ja muiden radioaktiivisten materiaalien käyttöön, varastointiin ja kuljetukseen liittyvien turvajärjestelyjen sekä ydinlaitosten turvajärjestelyjen parantamisessa,
- avustaa valtioita radioaktiivisten materiaalien turvallisuuden lisäämisessä ei-ydinteknisissä sovellutuksissa,
- vahvistaa valtioiden valmiuksia paljastaa ja torjua laitonta kauppaa,
- avustaa valtioita laatimaan tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet IAEA:n lisäpöytäkirjan panemiseksi täytäntöön.

Nämä hankkeet toteutetaan maissa, jotka tarvitsevat apua näillä aloilla.

Yksityiskohtainen kuvaus hankkeista esitetään liitteessä.

2 artikla

1. Rahoitusohje 1 artiklan 2 kohdassa lueteltujen neljän hankkeen toteuttamiselle on 3 914 000 euroa.

2. Edellä 1 kohdassa mainittuja Euroopan unionin yleisestä talousarviosta rahoitettavia menoja hallinnoidaan talousarviota koskeviin kysymyksiin sovellettavien yhteisön menettelytapojen ja sääntöjen mukaisesti, kuitenkin siten, että ennakkomaksut eivät ole yhteisön omaisuutta.

3. Edellä 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen hankkeiden panemiseksi täytäntöön komissio tekee IAEA:n kanssa rahoituskehystä koskevan sopimuksen EU:n avustuksena annettavan tuen käytön edellytyksistä. Tehtävässä erityisessä rahoitussopimuksessa määrätään, että IAEA takaa EU:n osuuden näkyvyyden sen suuruuden mukaisesti.

4. Komissio valvoo tässä artiklassa tarkoitetun EU:n tuen asianmukaista täytäntöönpanoa. Tätä varten komissiolle anne-

taan tehtäväksi valvoa ja arvioida tämän yhteisen toiminnan täytäntöönpanon rahoitukseen liittyviä seikkoja tämän artiklan mukaisesti.

3 artikla

Puheenjohtajavaltio, jota avustaa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeana edustajana toimiva neuvoston pääsihteeri, vastaa tämän yhteisen toiminnan panemisesta täytäntöön tiiviissä yhteistoiminnassa komission kanssa ja antaa siitä neuvostolle selvityksen.

4 artikla

Neuvosto ja komissio varmistavat, kumpikin toimivaltansa puitteissa, tämän yhteisen toiminnan täytäntöönpanon ja yhteisön ulkoisen toiminnan yhdenmukaisuuden Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artiklan toisen kohdan mukaisesti. Neuvosto ja komissio toimivat yhteistyössä tämän päämäärän saavuttamiseksi.

5 artikla

Tämä yhteinen toiminta tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

Sen voimassaolo päättyy 15 kuukauden kuluttua sen hyväksymisestä.

6 artikla

Tämä yhteinen toiminta julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tehty Brysselissä 18 päivänä heinäkuuta 2005.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
J. STRAW

LIITE

EU:n tuki IAEA:n toimille ydinturvallisuuden ja todentamisen alalla sekä joukkotuhouhoseiden leviämisen vastaisen EU:n strategian täytäntöönpanossa**1. Kuvaus**

Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) johtokunta hyväksyi maaliskuussa 2002 toimintasuunnitelman ydinterrorismita suojelemiseksi (GOV/2002/10). Lisäksi asiakirja "Toimenpiteet kansainvälisen yhteistyön vahvistamiseksi ydinturvallisuuden, säteilysuojan, liikenneturvallisuuden ja ydinjätehuollon alalla: tehokkaiden ja kestävien kansallisten sääntelyrakenneiden edistäminen säteilylähteiden valvontaa varten" (GOV/2004/52-GC(48)/15) sisältää osia, jotka ovat merkityksellisiä IAEA:n ja EU:n väliselle yhteistyölle joukkotuhouhoseiden leviämisen vastaisen EU:n strategian puitteissa. Tässä käsitellään ydinturvallisuutta laaja-alaisesti, mukaan luettuna ydinmateriaalien ja muiden radioaktiivisten materiaalien valvonta, kirjanpito ja suojeleminen käytön, varastoinnin ja kuljetuksen aikana koko elinkaaren ajan sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. On kuitenkin vahvistettava toimenpiteet varkauksien tai materiaalin salakuljetusyritysten paljastamiseksi tapauksissa, joissa suojeleminen epäonnistuu tai materiaalia ei vielä ole asetettu sijaintipaikassaan suojelunalaiseksi.

IAEA:n täytäntöönpanema kansainvälinen ydinmateriaalivalvonta on keskeinen keino todennettaessa, täyttävätkö valtiot sitoumuksensa olla käyttämättä ydinmateriaalia tai -teknologiaa ydinaseiden tai muiden ydinräjähteiden kehittämiseen. Laaja-alaisen ydinmateriaalivalvontasopimuksen ⁽¹⁾ ja sen lisäpöytäkirjan ⁽²⁾ tekeminen on valtion tärkeä sitoumus ydinmateriaalin ja siihen liittyvän materiaalin ja toimintojen turvallisuuden ja valvonnan kannalta valtion alueella, sen lainkäyttövallan puitteissa tai sen valvonnan alaisena missä tahansa. Tältä osin on äärimmäisen tärkeää, että on olemassa vaadittava kansallinen täytäntöönpanolainsäädäntö, jotta toimivaltaiset valtionhallinnon yksiköt voisivat hoitaa tarvittavia sääntelytehtäviä ja ohjata kaikkien säännelyihin toimiin osallistuvien henkilöiden menettelyjä.

Näiden toimien tukemista pidetään erittäin tärkeänä kaikissa IAEA:n jäsenvaltioissa sekä myös sellaisissa valtioissa, jotka eivät vielä ole järjestön jäseniä. Ydinturvallisuuden lujittamiseen liittyvät hankkeet kohdistuvat kuitenkin pääasiassa Kaakkois-Euroopan maihin Bulgariaan, Turkkiin, Albaniaan, Bosnia ja Hertsegovinaan, Kroatiaan, Serbia ja Montenegroon, entiseen Jugoslavian tasavaltaan Makedoniaan, Moldovaan ja Romaniaan; Keski-Aasian alueen maihin Kazakstaniin, Kirgisiaan, Uzbekistaniin, Tadžikistaniin ja Turkmenistaniin; Kaukasuksen alueelle Armeniaan, Azerbaidžaniin ja Georgiaan; Pohjois-Afrikkaan Marokkoon, Algeriaan, Tunisiaan, Libyaan ja Egyptiin sekä Välimeren alueelle ja Lähi-itään Libanoniin, Syyriaan, Israeliin ja Jordaniaan. Hankkeeseen sisältyvät toimet, jotka koskevat tukea turvavalvontasopimukseen ja sen lisäpöytäkirjaan liittyvän kansallisen lainsäädännön kehittämiseksi (hanke 4), pannaan täytäntöön EU:n asettamien poliittisten painopisteiden perusteella määritetyissä maissa.

Aluksi arvioidaan ydinturvallisuuden parantamisen tarve tämän yhteisen toiminnan piiriin tulevista uusista maista tuen painopisteiden toteuttamiseksi. Tätä varten tunnustettujen asiantuntijoiden ryhmä arvioi kyseisissä maissa jo toteutettujen ydinturvatoimien nykyisen tilan ja tekee parannussuosituksia. Suositusten perusteella määritetään myöhempi tuki siten, että otetaan huomioon vallitseva tilanne ja parannustarpeet ydinmateriaaleihin ja muihin radioaktiivisiin materiaaleihin, myös muussa kuin ydinteknisessä käytössä oleviin materiaaleihin, sekä ydinlaitoksiin liittyvien vihamielisten toimien estämisen ja paljastamisen ja niitä koskevien vastatoimien alalla.

Arvioinnin pohjalta vahvistetaan painopisteet, joiden perusteella nimetään enimmäismäärä maita kutakin sellaista hanketta kohti, joka rahoitetaan EU:n tuella käyttöön asetetusta talousarviosta.

Valituissa maissa toteutetaan tämän jälkeen hankkeita neljällä alalla:

1. *Parannetaan ydinmateriaalien ja muiden radioaktiivisten materiaalien käyttöön, varastointiin ja kuljetukseen liittyviä turvajärjestelyjä sekä ydinlaitosten turvajärjestelyjä.*

Varkauksien ja sabotaasien estämiseksi ydinlaitoksissa ja muissa paikoissa käytetyistä tai niihin varastoiduista materiaaleista on pidettävä kirjaa ja ne on suojattava asianmukaisella tavalla. Tehokkaan sääntelyjärjestelmän avulla olisi osoitettava ne tekijät, jotka edellyttävät täytäntöönpanoa sekä valtion että vastaavasti ydinlaitoksen operaattorin tasolla.

Hankkeeseen 1 valitaan enintään kuusi maata.

⁽¹⁾ Ydinsulkusopimuksen yhteydessä edellytettävien atomienergiajärjestön ja valtioiden välisten sopimusten rakenne ja sisältö, jotka IAEA:n johtokunta hyväksyi vuonna 1972 (INFCIRC/153 (Corr.)).

⁽²⁾ Model Protocol Additional to the Agreement(s) between State(s) and the International Atomic Energy Agency for the Application of Safeguards, jotka IAEA:n johtokunta hyväksyi vuonna 1997 (INFCIRC/540 (Corr.)).

2. *Parannetaan radioaktiivisten materiaalien turvallisuutta ei-ydinteknisissä sovellutuksissa*

Tähän hankkeeseen sisältyy kaksi eri toiminta-aluetta, joista toinen koskee sääntelyrakenteiden vahvistamista tai uudistamista ja toinen käytöstä poistettujen lähteiden purkamista ja loppusijoitusta.

Radioaktiivisia materiaaleja käytetään usein ei-ydinteknisissä sovellutuksissa, esimerkiksi lääketieteellisessä tai teollisessa käyttötarkoituksessa. Jotkin näistä lähteistä ovat erittäin radioaktiivisia ja kuuluvat IAEA:n asiakirjassa "Radioaktiivisten lähteiden luokitus" luokkiin 1–3. Jos näiden lähteiden viranomaisvalvonta ja suojelu ei ole riittävää, ne voivat joutua väärin käsiin ja niitä voidaan käyttää vihamielisiin toimiin. Säteilyturvan ja radioaktiivisten lähteiden turvallisuuden suhteen sääntelyrakenteiden on oltava tehokkaita ja niiden on toimittava asianmukaisesti noudattaen kansainvälisiä standardeja, radioaktiivisten lähteiden turvallisuutta ja varmuutta koskevien käytännösääntöjen ja parhaiden käytäntöjen suuntaviivoja. Tähän hankkeen 2 toiminta-alueeseen valitaan enintään kuusi maata.

On erittäin tärkeää, että voimakkaat ja vaaralle alttiit lähteet suojataan fyysisesti vihamielisiltä toimilta käytön tai varastoinnin aikana, ja ne olisi purettava ja sijoitettava radioaktiivisena jätteenä turvalliseen ja varmaan varastoon, kun niitä ei enää tarvita. Tähän hankkeen 2 toiminta-alueeseen valitaan enintään kuusi maata.

3. *Parannetaan valtioiden valmiuksia paljastaa ja torjua laitonta kauppaa*

Laiton kauppa tarkoittaa tilannetta, joka liittyy ydinmateriaalin ja muun radioaktiivisen materiaalin luvattomaan vastaanottoon, hankintaan, käyttöön, siirtoon tai luovuttamiseen riippumatta siitä, onko se tahallista tai tahatonta ja ylittääkö se kansainväliset rajat vai ei.

Terroristien tekemää alkeellista ydinräjähdettä tai säteilyä levittävää laitetta ei voida rakentaa ilman, että materiaali on hankittu laittomalla kaupalla. Arat laitteet ja teknologia aran materiaalin tuottamiseksi alkeellista ydinräjähdettä tai sellaisen rakentamista varten on myös voitu hankkia laittomalla kaupalla. Voidaan olettaa, että materiaalin tai teknologian on ylitettävä raja, jotta se voi saavuttaa lopullisen määränpäänsä. Laittoman kaupan torjuminen edellyttää näin ollen, että valtioilla on tarvittavat sääntelyjärjestelmät ja tekniset järjestelmät (myös helppokäyttöiset välineet) sekä raja-asemilla menettelyjä ja tietoa radioaktiivisten materiaalien (myös halkeamiskelpoisten radioaktiivisten materiaalien) salakuljetuksen tai arkojen laitteiden ja teknologian luvattoman kaupan paljastamiseksi.

On myös oltava tehokkaat toimenpiteet tällaisiin tekoihin puuttumiseksi ja radioaktiivisen materiaalin takavarikoimiseksi. Lainvalvontaviranomaisille (tulli, poliisi jne.) ei useinkaan anneta koulutusta ilmaisimien käytössä ja siten arat laitteet ja teknologia voivat olla heille tuntemattomia. Tämän henkilökunnan kouluttaminen on näin ollen ratkaisevaa laittoman kaupan paljastamiseen liittyvien toimenpiteiden onnistumiselle. Eri henkilöstöryhmille olisi tarjottava erilaista koulutusta sekä ilmaisimien käytössä että niiden antamien tietojen ymmärtämisessä, jotta he pystyisivät päättämään jatkotoimenpiteistä.

4. *Lainsäädäntöapu IAEA:n ydinmateriaalivalvontasopimusten ja lisäpöytäkirjojen mukaisten valtioiden velvoitteiden täytäntöönpanoa varten*

Ydinmateriaalivalvontasopimusten ja lisäpöytäkirjojen tekeminen IAEA:n kanssa on tehokas toimi, jolla edistetään tiukkaa kansallista ja kansainvälistä ydinmateriaalin ja siihen liittyvien teknologioiden valvontaa. Valtioiden on pantava kansallisessa lainsäädännössään täytäntöön ydinmateriaalivalvonnan osalta joitakin keskeisiä sitoumuksia ja elementtejä, jotka ovat ydinmateriaalin ja siihen liittyvien materiaalien ja toimintojen turvallisuuden ja valvonnan kannalta olennaisia, mutta lisäksi on myös muita lisäsitoumuksia, joista valtioita velvoitetaan säätämään, jotta ne voisivat täyttää ydinmateriaalivalvonnan mukaiset kansainväliset sitoumuksensa. Tältä osin kansallisessa täytäntöönpanolainsäädännössä olisi nyt säädettävä periaatteiden ja yleisten säännösten kehyksestä, joka antaa toimivaltaisille valtionhallinnon yksiköille oikeuden hoitaa tarvittavia sääntelytehtäviä ja joka ohjaa kaikkien säännelyihin toimiin osallistuvien henkilöiden menettelyjä.

On tärkeää, että kansallisessa täytäntöönpanolainsäädännössä määritetään selkeästi ne ydintoiminnat, laitokset ja materiaalit, joihin ydinmateriaalivalvontaa sovelletaan. Lisäksi lisäpöytäkirjan tehneiden valtioiden on varmistettava, että niiden kansallista täytäntöönpanolainsäädäntöä on tehostettu, jotta kyseinen valtio voi täyttää lisäpöytäkirjan mukaiset lisävelvoitteet. Valtion kansallista lainsäädäntöä olisi tarkistettava erityisesti sen valvontaviranomaisen vastuun ja toimivallan laajentamiseksi, joka nimetään tehdyn ydinmateriaalivalvontasopimuksen täytäntöönpanoa ja soveltamista varten.

Hankkeesta hyötyvät valikoidut kohdemaat.

2. Tavoitteet

Yleistavoite: Ydinturvallisuuden parantaminen valituissa maissa

2.1 Arviointivaihe: Kansainvälisten ydinturvallisuuden arviointivierailujen rahoittaminen

IAEA toteuttaa arvioinnin määrittääkseen ydinturvallisuuden parantamistarpeet jokaisessa 1 kohdassa mainitussa maassa, jossa arviointia ei ole vielä saatettu päätökseen. Arviointi kattaa tarvittaessa ydinteknisten ja muiden kuin ydinteknisten sovellutusten turvajärjestelyt ja turvallisuuden, säteilyturvaa ja radioaktiivisten lähteiden turvallisuutta varten tarvittavat sääntelyrakenteet sekä laittoman kaupan torjumiseksi toteutetut toimenpiteet. Yleisen arvioinnin tuloksia käytetään perustana valittaessa maita, joissa hankkeet toteutetaan.

Hankkeet ovat osa edellä tarkoitettua laajaa ydinturvallisuuden arviointivierailua ja niissä

- arvioidaan kussakin maassa ydinmateriaaleja ja muita radioaktiivisia materiaaleja koskevien turvajärjestelyjen tila sekä kaikkien niiden ydin- tai tutkimuslaitosten tai muiden paikkojen turvajärjestelyt, joissa näitä materiaaleja käytetään tai joihin niitä varastoidaan, ja määritetään niistä laitoksista ja paikoista, joissa näitä materiaaleja on, myöhempiä parannus- ja tukitoimia varten valittava osa,
- arvioidaan kussakin maassa radioaktiivisten lähteiden turvallisuuden parantamisen tarpeet, määritetään kansainvälisten standardien ja käytännesääntöjen suhteen ne täytäntöönpanon heikkoudet ja puutteet, jotka edellyttävät sääntelyrakenteen parantamista, ja määritetään tarve lisätä voimakkaiden, vaaralle alttiiden lähteiden suojausta. Suojauksessa tarvittava erityislaitteisto olisi myös määritettävä arvioinnin yhteydessä,
- arvioidaan kussakin maassa laittoman kaupan vastaisten valmiuksien nykytilaa ja määritetään vaadittavien parannusten tarve.

2.2 Arviointivaiheen perusteella painopisteiksi määriteltyjen erityistoimien toteuttaminen

H a n k e 1

Parannetaan ydinmateriaalien ja muiden radioaktiivisten materiaalien käyttöön, varastointiin ja kuljetukseen liittyviä turvajärjestelyjä sekä ydinlaitosten turvajärjestelyjä

Hankkeen tarkoitus: ydinmateriaaleja ja muita radioaktiivisia materiaaleja koskevien turvajärjestelyjen parantaminen valituissa maissa.

Hankkeen tulokset:

- valittujen laitosten ja ensisijaisten kohteiden turvajärjestelyjä on parannettu,
- turvajärjestelyjen kansallisia sääntelyrakenteita on parannettu asiantuntijoiden avustuksella,
- henkilöstölle on järjestetty koulutusta valituissa maissa.

H a n k e 2

Parannetaan radioaktiivisten materiaalien turvallisuutta ei-ydinteknisissä sovellutuksissa

Hankkeen tarkoitus: ei-ydinteknisissä sovellutuksissa käytettävien radioaktiivisten materiaalien turvallisuuden parantaminen valituissa maissa.

Hankkeen tulokset:

- säteilyturvallisuutta ja radioaktiivisten lähteiden turvallisuutta koskevien kansallisten sääntelyrakenteiden luominen tai tehostaminen järjestämällä säteilyturvaa, radioaktiivisten lähteiden turvallisuutta ja infrastruktuurin arviointia (*Radiation Safety, and Security of Radioactive Sources, Infrastructure Appraisal, RaSSIA*) koskevaa toimintaa, neuvontapalveluja, laitteita ja koulutusta noudattaen kansainvälisiä standardeja, radioaktiivisten lähteiden turvallisuutta ja varmuutta koskevien käytännesääntöjen ja parhaiden käytäntöjen suuntaviivoja,

— vaaralle alttiit lähteet on suojattu tai tarvittaessa purettu tai hävitetty valituissa maissa.

H a n k e 3

Parannetaan valtioiden valmiuksia paljastaa ja torjua laitonta kauppaa

Hankkeen tarkoitus: parantaa laittoman kaupan paljastamista ja torjuntaa koskevia valtioiden valmiuksia valituissa maissa.

Hankkeen tulokset:

- ydinmateriaalien laitonta kauppaa koskevien tietojen keruuta julkisista lähteistä ja valtioiden yhteyspisteistä sekä niiden arviointia on tehostettu ydinmateriaalien laitonta kauppaa ja sen olosuhteita koskevan tietämyksen lisäämiseksi. Nämä tiedot helpottavat myös laittoman kaupan torjumista koskevien erilaisten toimien asettamista tärkeysjärjestykseen,
- asiantuntijoiden avulla on luotu kansalliset puitteet laittoman kaupan torjumiseksi ja radioaktiivisten materiaalien sekä arkojen ydinlaitteiden ja -teknologian rajat ylittävien liikkeiden valvonnan kansallisen koordinoinnin parantamiseksi valituissa maissa,
- rajavalvontalaitteiston tasoa on nostettu valikoiduilla rajanylityspaikoilla,
- lainvalvontaviranomaisille on järjestetty koulutusta.

H a n k e 4

Lainsäädäntöapu IAEA:n ydinmateriaalivalvontasopimusten ja lisäpöytäkirjojen mukaisten valtioiden veloitteiden täytäntöönpanoa varten

Hankkeen tarkoitus: vahvistaa kansallisia lainsäädäntöpuitteita valtioiden ja IAEA:n välillä tehtyjen ydinmateriaalivalvontasopimusten ja lisäpöytäkirjojen panemiseksi täytäntöön.

Hankkeessa on kaksi vaihetta, valmisteluvaihe ja täytäntöönpanovaihe:

- valmisteluvaiheessa määritetään valtiot, jotka eivät ole antaneet tarvittavaa täytäntöönpanolainsäädäntöä IAEA:n kanssa tehtyjen ydinmateriaalivalvontasopimusten ja lisäpöytäkirjojen perusteella. EU toteuttaa tämän määrittämisen. Lisäksi siihen kuuluu sellaisten yleisten materiaalien (muun muassa lainsäädännöllisten rakenneosien) kehittäminen, jotka johdetaan eri valtioiden olemassa olevassa kansallisessa lainsäädännössä esiintyvistä esimerkeistä, joita käytetään perustana kyseisten esimerkkien muokkaamiseksi kunkin kohdemaan kansallisia tarpeita ja olosuhteita vastaaviksi,
- täytäntöönpanovaiheessa kohdevaltioille tarjotaan kahdenvälistä lainsäädäntöapua kansallisen lainsäädännön laadittamisessa ja/tai tarkistamisessa, käyttäen hyväksi valmisteluvaiheessa kehitettyjä rakenneosia.

Hankkeen tulokset:

- laaditaan ja annetaan (kansallisilla kielillä) kansallista lainsäädäntöä, jota valtiot tarvitsevat voidakseen täyttää IAEA:n ydinmateriaalivalvontasopimusten ja lisäpöytäkirjojen mukaiset veloitteensa.

3. Kesto

Arviointi toteutetaan kolmen kuukauden kuluessa komission ja IAEA:n välisen rahoitussopimuksen voimaantulosta. Kaikki neljä hanketta toteutetaan samanaikaisesti seuraavien 12 kuukauden aikana.

Tämän yhteisen toiminnan toteuttamisen arvioitu kokonaiskesto on 15 kuukautta.

4. Edunsaajat

Edunsaajia ovat ne maat, joissa arviointi ja sitä seuraavat hankkeet toteutetaan. Näiden maiden viranomaisia autetaan yksilöimään heikot kohdat, ja niille annetaan tukea ratkaisujen löytämiseksi niihin ja turvallisuuden lisäämisessä.

5. Hankkeen toteuttava organisaatio

Hankkeen toteuttaminen annetaan IAEA:n tehtäväksi. IAEA:n jäsenvaltioiden asiantuntijat tekevät kansainväliset ydinturvallisuuden arviointivierailut IAEA:n vierailuja koskevien vakio-ohjeiden mukaisesti. Mainittujen neljän hankkeen toteuttamisesta vastaavat suoraan IAEA:n henkilöstö, IAEA:n jäsenvaltioiden valitut asiantuntijat tai toimeksisaajat. Toimeksisaajien osalta IAEA noudattaa kaikessa tätä yhteistä toimintaa varten suorittamassaan tavaroiden, työn tai palvelujen hankinnassa IAEA:n sääntöjä ja menettelyjä, jotka on esitetty yksityiskohtaisesti EU:n ja IAEA:n välisessä rahoitussopimuksessa.

6. Hankkeeseen osallistuvat kolmannet osapuolet

Hankkeet rahoitetaan 100-prosenttisesti tällä yhteisellä toiminnalla. IAEA:n jäsenvaltioiden asiantuntijoita voidaan pitää hankkeeseen osallistuvina kolmansina osapuolina. He noudattavat työssään IAEA:n asiantuntijoiden toimintaa koskevia sääntöjä.

7. Arvio tarvittavista varoista

Euroopan unionin rahoitusosuus kattaa arvioinnit ja neljän hankkeen toteuttamisen 2.2 kohdassa kuvatun mukaisesti. Arvioidut kustannukset ovat seuraavat:

Ydinturvallisuuden arviointi, myös vierailut:	140 000 euroa
Hanke 1:	1 100 000 euroa
Hanke 2:	1 250 000 euroa
Hanke 3:	1 114 000 euroa
Hanke 4:	200 000 euroa

Ennakoimattomia menoja varten on lisäksi merkitty varaus, joka on noin 3 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista (kokonaismäärältään 110 000 euroa).

8. Rahoitusohje hankkeen kustannusten kattamista varten

Hankkeen kokonaiskustannus on 3 914 000 euroa.
